

426.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ**

z dnia 12 sierpnia 1935 r.

w sprawie zmiany i uzupełnienia umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o ubezpieczeniu społecznym, podpisanej wraz z protokołem końcowym w Berlinie dnia 11 czerwca 1931 r.

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. w sprawie ratyfikacji umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o ubezpieczeniu społecznym, podpisanej wraz z protokołem końcowym w Berlinie dnia 11 czerwca 1931 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 16, poz. 94) oraz artykułów 43 i 44 powyższej umowy (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 65, poz. 487) zarządzam co następuje:

§ 1. Umowę pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o ubezpieczeniu społecznym, podpisaną wraz z protokołem końcowym w Berlinie dnia 11 czerwca 1931 r. (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 65, poz. 487), zmienioną i uzupełnioną stosownie do postanowień porozumienia, zawartego na podstawie art. 43 powyższej umowy w dniu 3 października 1933 r., które stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 18 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 773) oraz porozumienia, zawartego na podstawie tegoż artykułu powyższej umowy w dniu 27 stycznia 1934 r., które stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 16 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 366), zmienia się i uzupełnia stosownie do postanowień porozumienia, zawartego na podstawie art. 43 powyższej umowy w dniu 26 maja 1935 r., które stanowi załącznik do rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z tem, że postanowienia porozumienia, wymienionego w § 1, obowiązują od terminów, wymienionych w punkcie 16 tegoż porozumienia.

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 12 sierpnia 1935 r. (poz. 426).

Polski Minister Opieki Społecznej i niemiecki Minister Pracy Rzeszy zawarli w myśl artykułu 43 umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką o ubezpieczeniu społecznym z dnia 11 czerwca 1931 r. na podstawie konferencji, odbytej w Berlinie w czasie od 14 do 26 maja 1935 r., następujące

POROZUMIENIE

o uzupełnieniu i zmianie umowy polsko - niemieckiej o ubezpieczeniu społecznym z dnia 11 czerwca 1931 roku.

1. Po artykule 6 a wstawia się następujący artykuł 6 b:

„Artykuł 6 b.

O ile w obu Państwach ustala się inwalidztwo lub niezdolność do wykonywania zawodu według równych zasad, to ustalenie inwalidztwa lub niezdol-

ności do wykonywania zawodu przez instytucję ubezpieczeniową, do której ubezpieczony ostatnio należał, wiąże również uczestniczące w udzielaniu świadczenia instytucje ubezpieczeniowe Państwa drugiego.”

2. Do artykułu 12:

W porozumieniu z dnia 3 października 1933 r. zastępuje się słowa „wniosku o rentę” przez słowo „wniosku.”

3. Do artykułu 15 ust. 6:

Za obszary graniczne w rozumieniu artykułu 15 ust. 6 należy uważać oprócz obszarów granicznych wymienionych w porozumieniu z dnia 3 października 1933 r.:

ze strony polskiej powiaty Bielsko i Biała,
ze strony niemieckiej powiaty wiejskie Beuthen i Hindenburg.

4. Do artykułu 19:

a) W artykule 19 ust. 4 zdanie 2 wstawia się po słowach „kwoty podstawowej” słowa „, polskiej dziesięcioprocentowej kwoty indywidualnej.”

b) Po artykule 19 ust. 4 wstawia się następujący ust. 4a:

„(4 a). O ile świadczenia z niemieckiego ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa mają być udzielane na podstawie prawa obowiązującego od dnia 1 stycznia 1934 r., obowiązują, również o ile chodzi o ustalone już prawomocnie na podstawie tego prawa świadczenia, przy stosowaniu ust. 4, następujące specjalne postanowienia:

a) Roczna kwota wzrostu wynosi za każdą składkę tygodniową:

w klasie	pierwszej	6 fenigów	Rzeszy
„	„	11	„
„	„	15	„
„	„	19	„
„	„	24	„
„	„	29	„
„	„	33	„
„	„	37	„
„	„	42	„
„	„	47	„

b) Przepisy o minimalnej wysokości i uzupełnieniu kwoty wzrostu nie mają zastosowania.”

5. Do artykułów 20 i 5:

a) Artykuł 20 skreśla się.

b) Artykuł 5 ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„(1) Uprawnionym, obywatelom jednego z obu Państw, udziela się również podczas pobytu zagranicą jednocześnie z zasadniczymi świadczeniami także wszystkich dodatków, do których mieliby prawo podczas pobytu w kraju. Każdemu z obu Państw pozostawia się prawo niewypłacania z ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa uprawnionym, którzy przebywają na obszarze Państwa trzeciego, polskiego dodatku państwowego i dopłaty rocznej, jak również dodatku Rzeszy i obciążającej Rzeszę kwoty podstawowej.”

6. Do artykułu 21:

a) Punkt 2 porozumienia z dnia 27 stycznia 1934 r. otrzymuje następujące brzmienie:

„Do artykułu 21:

O ile przed wejściem w życie umowy dobrowolnie kontynuowano ubezpieczenie w instytucji ubezpieczeniowej, w której nie było ono dozwolone na podstawie obowiązujących przepisów, stosuje się z mocą wstecz artykuł 21.”

b) Artykuł 21 otrzymuje następujący ust. 2:

„(2) Ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie do pracowników pogranicznych, którzy mieszkają w jednym z obu Państw, a byli zatrudnieni w drugim Państwie, podlegając obowiązkowi ubezpieczenia.”

7. Artykuł 22 otrzymuje następujące zdanie 3:

„Instytucje ubezpieczeniowe uczestniczące w udzielaniu renty mogą wypłacać zgóry za okres trzymiesięczny renty wymienione w zdaniu 1.”

8. Do artykułu 23:

a) Ust. 1 zdanie 1 zastępuje się przez następujące postanowienia:

„(1) Do ubezpieczenia pracowników umysłowych mają odpowiednie zastosowanie postanowienia o ubezpieczeniu na wypadek inwalidztwa. Przytem dla wypełnienia okresu wyczekiwania na rentę starczą z polskiego ubezpieczenia pracowników umysłowych przyjmuje się trzy składki niemieckie za jedną składkę polską. Pozatem przyjmuje się przy rentach z tytułu wypadków ubezpieczeniowych zaszłych po 31 grudnia 1933 r. za kwotę podstawową polskiego ubezpieczenia pracowników umysłowych połowę ustawowej kwoty podstawowej, a za kwotę wzrostu za każdy miesiąc składkowy jedną ósmą od stażadniczego przeciętnego zarobku, branego za podstawę obliczenia świadczeń.”

b) Po ust. 1 wstawia się następujący ust. 1 a:

„(1 a) O ile świadczenia z niemieckiego ubezpieczenia pracowników umysłowych mają być udzielane na podstawie prawa obowiązującego od dnia 1 stycznia 1934 r., obowiązuje również o ile chodzi o ustalone już prawomocnie na podstawie tego prawa świadczenia, następujące specjalne postanowienie:

Roczna kwota wzrostu za każdą składkę miesięczną:

w klasie A	0,20	marek	Rzeszy
„ „ B	0,35	„	„
„ „ C	0,75	„	„
„ „ D	1,15	„	„
„ „ E	1,50	„	„
„ „ F	1,85	„	„
„ „ G	2,25	„	„
„ „ H	3,00	„	„
„ „ J	4,50	„	„
„ „ K	6,00	„	„

9. Do artykułu 26:

a) Po ust. 1 wstawia się następujący ust. 1 a:

„(1 a) Ust. 1 zdania 1 i 2 obowiązują również wtedy, gdy opłacono składki z tytułu kontynuowania ubezpieczenia; przytem jednej składce z tytułu pełnego kontynuowania ubezpieczenia w myśl prawa niemieckiego odpowiadają dwie półskładki z tytułu pełnego kontynuowania ubezpieczenia w myśl prawa polskiego, jedna półskładka z tytułu ograniczonego kontynuowania ubezpieczenia w myśl prawa niemieckiego odpowiada dwum ćwierćskładkom z tytułu ograniczonego kontynuowania ubezpieczenia w myśl prawa polskiego.”

b) W ust. 3 dodaje się do zdania 2 następującą część zdania: „,przytem za jeden miesiąc składkowy przyjmuje się dwa miesiące jeżeli z tytułu kontynuowania ubezpieczenia opłacono półskładki, a cztery miesiące, jeżeli opłacono ćwierćskładki.”

c) Po ust. 6 wstawia się następujący ust. 6 a:

„(6 a) Artykuł 21 zdania 1 do 3 mają odpowiednie zastosowanie do ubezpieczonych w brackiem ubezpieczeniu pensyjnym, którzy opłacili składki tylko w jednym Państwie. Ubezpieczeni, którzy opłacili składki do instytucji ubezpieczenia brackiego obu Państw, mogą kontynuować ubezpieczenie tylko w instytucji ubezpieczeniowej tego Państwa, na którego obszarze mieszkają lub ostatnio mieszkali przed wyjazdem do Państwa trzeciego.”

d) W ust. 7 dodaje się do zdania 2 następującą część zdania: „; powyższe odnosi się również do składek, które w czasie od 1 lipca 1922 r. do 31 grudnia 1923 r. opłacone zostały do jednego z następców prawnych b. Górnośląskiej Spółki Brackiej.”

e) W ust. 8 wstawia się po zdaniu 1 następujące zdanie 2: „Jeżeli na podstawie wewnętrznego prawa lub w myśl ust. 9 udzielana jest kwota podstawowa z niemieckiej kasy pensyjnej pracowników umysłowych, to z polskiej robotniczej kasy pensyjnej nie udziela się kwoty podstawowej.”

f) Ust. 9 otrzymuje następujące brzmienie:

„(9) Jeżeli opłacono składki do niemieckiej kasy pensyjnej pracowników umysłowych lub zarówno do niemieckiej kasy pensyjnej pracowników umysłowych, jak i do niemieckiego ubezpieczenia pracowników umysłowych i ponadto składki do polskiego ubezpieczenia pracowników umysłowych, mają odpowiednie zastosowanie ustępy 1 do 4 i ust. 7 zdanie 1, jednak z wyłączeniem ust. 1 zdanie 2, a w stosunku do polskiej renty sieroczej, o ile nie chodzi o jej kwotę minimalną, również z wyłączeniem ust. 3 zdanie 2. Przytem dla wypełnienia okresu wyczekiwania dwa miesiące, za które uiszczono składki do polskiego ubezpieczenia pracowników umysłowych, przyjmuje się za jeden miesiąc składkowy w niemieckiej kasie pensyjnej pracowników umysłowych; za kwotę podstawową w polskim ubezpieczeniu pracowników umysłowych przyjmuje się połowę ustawowej kwoty podstawowej, a za kwotę wzrostu za każdy rok z pierwszych dziesięciu lat ubezpieczenia jedną dwudziestą ustawowej kwoty podstawowej; przy ustalaniu okresów składkowych w myśl ust. 3 zdanie 2 nie będą zaliczane również okresy składkowe przebyte w robotniczej kasie pensyjnej oraz składki z okresu przed 1 stycznia 1913 r. Przy rozstrzygnięciu, czy składki z okresu przed 1 stycznia 1913 r. uważa się za składki opłacone do niemieckiej robotniczej kasy pensyjnej, czy też do niemieckiej kasy pensyjnej pracowników umysłowych, miarodajne jest prawo niemieckie.”

g) Po ust. 9 wstawia się następujący ust. 9 a:

„(9 a) Przy stosowaniu przepisów artykułu 6 a o spoczywaniu uważa się za kwotę podstawową polskiego ubezpieczenia pracowników umysłowych połowę ustawowej kwoty podstawowej.”

10. Do artykułu 35:

a) Do ust. 1 i 2:

Jeżeli uprawniony w dniu 1 lipca 1931 r. nie pobierał świadczeń z niemieckiego ubezpieczenia od

wypadków, polska instytucja ubezpieczeniowa przejmuje odszkodowanie również wtedy, gdy roszczenie do świadczeń powstaje po 1 lipca 1931 r. Jeżeli uprawniony w dniu 1 lipca 1931 r. nie pobierał świadczeń z polskiego ubezpieczenia od wypadków, niemiecka instytucja ubezpieczeniowa przejmuje odszkodowanie również wtedy, gdy roszczenie do świadczeń powstaje po 1 lipca 1931 r. Przejmująca instytucja ubezpieczeniowa przejmuje świadczenie od dnia powstania roszczenia.

Instytucja ubezpieczeniowa przejmująca odszkodowanie winna również przeprowadzić postępowanie ustalające.

Jeżeli w dniu 1 lipca 1931 r. nie było udzielane świadczenie, to wartość kapitałową oblicza się według stopnia stwierdzonej przez przejmującą instytucję ubezpieczeniową utraty zdolności do zarobkowania.

b) W ust. 2 dodaje się do zdania 4 następującą część zdania:

„; powyższe ma zastosowanie również wtedy, gdy polska instytucja ubezpieczeniowa wydała orzeczenie o zmniejszeniu renty po 1 lipca 1931 r.”

c) Do ust. 4 i 12:

Punkt 8 porozumienia z dnia 27 stycznia 1934 r. otrzymuje następujące zdanie 2:

„To samo ma również zastosowanie, gdy przy przejściu rent z ubezpieczenia pracowników umysłowych nie jest przekazywana wartość kapitałowa.”

d) Do ust. 11:

O ile w myśl artykułu 48 ust. 4 ustalone zostało łączne świadczenie ubezpieczeniowe, to nie następuje przejście rent na podstawie artykułu 35 ust. 1 i 2.

11. Do artykułu 38:

a) Do ust. 1:

O ile postawiono w terminie wniosek o przywrócenie ekspektatywy i ekspektatywa zostaje przywrócona, to przewidziane na podstawie wewnętrznego ustawodawstwa okresy do zapłacenia dobrowolnych składek za czas od 1 września 1933 r. upływają najwcześniej po trzech miesiącach od doręczenia orzeczenia przywracającego ekspektatywę.

Opłaceniu tych składek nie stoi na przeszkodzie to, że w czasie między wpłynięciem wniosku o przywrócenie ekspektatywy a dniem, w którym upływa wyżej wymieniony okres trzymiesięczny, zaszedł wypadek ubezpieczeniowy.

Do okresów przewidzianych na podstawie wewnętrznego ustawodawstwa do opłacenia tych składek nie wlicza się okresów, podczas których trwało postępowanie o przywrócenie ekspektatywy.

Dla zachowania terminów wystarczy złożenie instytucji ubezpieczeniowej oświadczenia o gotowości zapłaty składek za czas wstecz, o ile zostaną one uiszczone w terminie, określonym przez instytucję ubezpieczeniową.

b) Do ust. 8:

O ile postawiono w terminie wniosek o przywrócenie ekspektatywy i ekspektatywa zostaje przywrócona, to dobrowolne składki za okres od 1 stycznia 1924 r. do 31 sierpnia 1933 r. mogą być zapłacone jeszcze w okresie sześciu miesięcy po doręczeniu orzeczenia przywracającego ekspektatywę. O ile wniosek o przywrócenie ekspektatywy postawiony

został przed zajściem wypadku ubezpieczeniowego, to śmierć ubezpieczonego nie stoi na przeszkodzie zapłaceniu dobrowolnych składek za czas do jego śmierci; pozatem pozostaje nienaruszony artykuł 38 ust. 8 zdanie 3.

12. Do artykułu 42 punktu a:

Nie można żądać wyznaczenia w kraju pełnomocnika dla doręczeń, jeżeli osoba, której dotyczy doręczenia, mieszka w jednym z obu Państw. Instytucje ubezpieczeniowe jednego Państwa są obowiązane na prośbę władz ubezpieczeniowych i instytucji ubezpieczeniowych Państwa drugiego dokonywać doręczeń osobom, które przebywają w ich okręgu działania.

13. Artykuł 45 ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„(2) Instytucje, władze i sądy ubezpieczenia społecznego sporządzają swe pisma w swym języku urzędowym.”

14. Do artykułu 48:

a) Do ust. 1:

O ile nie podjęto wypłaty spoczywających świadczeń do 30 września 1935 r. i uprawniony nie doniósł dotychczas instytucji ubezpieczeniowej o miejscu swego pobytu, to artykuł 48 ust. 1 nie ma zastosowania.

b) Do ust. 4:

Łączne świadczenie ubezpieczeniowe w rozumieniu artykułu 48 ust. 4 istnieje tylko wtedy, gdy w zastosowaniu postanowień decyzji Rady Ligi Narodów z dnia 17 lipca 1922 r. uwzględnione zostały przy ustalaniu renty składki polskiego i niemieckiego ubezpieczenia na wypadek inwalidztwa lub polskiego i niemieckiego ubezpieczenia pracowników umysłowych i wypadek ubezpieczeniowy nastąpił w ubezpieczeniu na wypadek inwalidztwa lub w ubezpieczeniu pracowników umysłowych przed 1 stycznia 1923 r.; w przeciwnym wypadku następuje nowe ustalenie w myśl artykułu 31 w połączeniu z artykułami 19 i 23.

15. Po artykule 48 wstawia się jako artykuł 48 a:

„Artykuł 48 a.

Postanowienia umowy stosują się do ubezpieczenia społecznego terytorjum Saary z tem zastrzeżeniem, że przewidziane w umowie terminy zaczynają biec od dnia 1 marca 1935 r.”

16. Wejście w życie:

Wchodzą w życie:

a) z mocą od 1 września 1933 r.:

punkty 2, 6, 9d—g, 10, 11, 14b;

b) z mocą od 1 stycznia 1934 r.:

punkty 4a, 9a—c;

c) z mocą od 1 lipca 1935 r.:

punkty 1, 3, 4b, 5, 7, 8, 12, 13, 14a, 15.

Berlin, dnia 26 maja 1935 r.

Za Ministra Opieki Społecznej:

Zbigniew Skokowski

Zastępca Naczelnika Wydziału

Dr. Stanisław Fischlowitz

Radca

Za Ministra Pracy Rzeszy:

Dr. Hans Engel

Dyrektor Ministerjalny